

1. Un decàleg és un conjunt de normes que es consideren bàsiques per a funcionar de forma òptima en qualsevol activitat. Són, per tant, regles per a l'execució d'alguna cosa o l'adequació del comportament a un determinat context. Observa aquest decàleg i respon les qüestions següents:

Decàleg dels Drets lingüístics el temps

- 1^r** Parla en valencià a tot arreu. Una llengua viva és una llengua parlada.
- 2ⁿ** Transmet i ensenya el valencià als teus fills. Les llengües que es transmeten són les que viuen.
- 3^r** Parla en valencià sempre que pugues i ofereix-lo a les persones novingudes i a qui l'està aprenent.
- 4^t** Respecta i valora totes les llengües, i demana el mateix tractament per al valencià.
- 5^é** Aprecia i valora totes les variants geogràfiques del valencià. La unitat en la diversitat és com es manifesta la riquesa de les llengües.
- 6^é** Expressa't bé en valencià. Eres un exemple per als xiquets i per a qui l'està aprenent.
- 7^é** Dóna suport als mitjans de comunicació en la nostra llengua. Consumeix béns i productes etiquetats en valencià.
- 8^é** Consumeix productes culturals vehiculats en valencià (literatura, cinema, teatre, música, etc.) i fes-los conèixer a les teues amistats.
- 9^é** Fes que el valencià siga la llengua de les teues xarxes socials. Així et presentaràs al món com a valencianoparlant.
- 10^é** Exerceix els teus drets lingüístics. Demana sempre que pugues els serveis en valencià. Hi tens dret.

- Quines parts presenta el decàleg? _____
- Com s'identifiquen? _____
- Quina és la finalitat del decàleg? _____
- Amb quin tractament s'adreça al receptor? _____
- _____
- Com estan ordenades les instruccions? _____
- Quina informació conté a banda de les instruccions? _____
- _____

Remarques

- El text instructiu té coma funció **dirigir, ordenar, aconsellar** o **indicar** com fer una acció o activitat determinada.
- Els decàlegs de normes han de ser **pràctics i fàcils** d'entendre.
- Són **precisos**: el contingut es presenta amb les paraules imprescindibles.
- Les dades s'exposen amb **concisió** per a l'execució de les instruccions.
- La informació cal que estiga **organitzada** en apartats, subapartats, ús de marcadors d'ordre com poden ser: numerals, punts, guionets, símbols gràfics (icones, dibuixos, fletxes...)

2. Ací apareixen les instruccions d'un medicament separades dels enunciats. Relaciona cada enunciat amb el text corresponent:

ENUNCIATS

	<p>Possibles efectes adversos</p>
<p>Què és Florinef i per a què s'utilitza</p>	<p>Com prendre Florinef</p>
<p>Abans de prendre Florinef</p>	<p>Com emmagatzemar Florinef</p>

1	<p>Florinef pertany a un grup de medicaments anomenats corticosteroides, s'utilitzen per ajudar a controlar la quantitat de sodi i líquids al cos. S'utilitza per a tractar la malaltia de Addison i síndromes a on es perden quantitats excessives de sodi a la orina. Funciona per la disminució de la quantitat de sodi que es perd amb l'orina.</p>
2	<p>No preneu aquest medicament si:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Heu tingut alguna vegada una al·lèrgia (hipersensibilitat) o qualsevol reacció a algun dels ingredients de Florinef . •Teniu una úlcera pèptica, tuberculosi activa o una malaltia mental. •Teniu o heu tingut recentment qualsevol infecció bacteriana, viral o micòtica que no està sent tractada. •Si teniu o alguna vegada heu tingut tuberculosi. •Si heu tingut algun trastorn intestinal o úlcera d'estómac. •Si teniu una infecció o inflamació de les venes de la cama (tromboflebitis). •Heu tingut trastorns mentals o epilèpsia. •Heu tingut algun problema de ronyó, fetge o tiroides. •Heu patit recentment de qualsevol forma de càncer. •Si teniu osteoporosi. •Si teniu miastènia gravis (debilitat dels músculs). •Si teniu hipertensió o insuficiència cardíaca. •Si vostè o algú en la seua família té glaucoma (augment de la pressió en els ulls). •Si sou diabètic, potser que necessiteu que es canvie la seua dosi d'insulina. •Si teniu una erupció a la pell causada per una infecció viral (per exemple, el xarampió). •Si sou una persona major de 65 anys, ja que pot ser més susceptible als efectes secundaris. •Si sou menor de 18 anys d'edat, Florinef pot produir retard del creixement. •Si teniu o heu tingut una cirurgia intestinal.
3	<p>Adults i Ancians Per tractar la malaltia d'Addison la dosi diària habitual és: 0,05 mg (mig comprimit) a 0,3 mg (3 comprimits) que es pren una vegada al dia. Per al tractament de la hiperplàsia suprarenal la gamma habitual dosi diària és: 0,1 mg (1 comprimit) a 0,2 mg (2 comprimits).</p> <p>Nens La dosi s'ajusta segons la mida i pes. Assegureu-vos de prendre el que prescriu pel seu metge.</p> <p>Si pren més Florinef del que hauria Si preneu massa comprimits poseu-vos en contacte amb el vostre metge o aneu a urgències a l'hospital més proper.</p> <p>Si Us oblideu de prendre Florinef Si us oblideu de prendre una dosi, no es preocupeu, preneu-la tan aviat com siga possible però si s'acosta a l'hora de la seva següent dosi, llavors no preneu la dosi oblidada i continueu el tractament. No preneu una dosi doble per compensar la dosi oblidada.</p>

4	<p>Deixeu de prendre pastilles Florinef i contacteu amb el vostre metge immediatament si teniu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dificultat per respirar • Inflor de la cara, cames o turmells • Dolor sever en l'estómac o en l'abdomen • Erupció a la pell • Problemes de visió • Refredats o infeccions que duren molt de temps • Femtes negres
5	<p>Els comprimits s'han de guardar a la nevera entre 2°C i 8°C. En el cas que queden a fora de la nevera, poden estar a una temperatura de 25°C durant un màxim de 30 dies. Qualsevol comprimit emmagatzemat a temperatura ambient s'ha d'eliminar després de 30 dies. No utilitzeu després de la data de caducitat que apareix a l'etiqueta del flascó. La data de caducitat és l'últim dia del mes. Manteniu el flascó perfectament tancat per protegir-lo de la humitat. Quan deixeu de prendre aquest medicament, torneu els comprimits no utilitzats al vostre farmacèutic. Manteniu els medicaments fora de l'abast dels nens. No llenceu els medicaments pels desguassos ni a les escombraries. Pregunteu al vostre farmacèutic com llençar els medicaments que ja no utilitzeu. D'aquesta manera ajudareu a protegir el medi ambient.</p>

Recursos lingüístics

Per expressar les instruccions

- Forma impersonal: Es col·loquen...
- Perífrasis verbals d'obligació: Heu de col·locar... / Cal col·locar...
- Futur: Col·locareu... / Col·locaràs...
- Imperatiu: Col·loca o col·loqueu; obri o obriu, endolla o endol·leu

Per expressar la manera com s'han de fer les accions

- Adverbis i locucions adverbials de manera (així, a poc a poc...)
- Adverbis acabats en -ment- (lentament, ràpidament...)
- Preposicions + nom. (amb suavitat, en condicions...)
- Oracions introduïdes per nexes modals (com, com si, segons, etc.).
- Verbs que, pel seu significat, indiquen manera (agafar, posar, tallar...)
- Gerundis (procurant que no es talle, vigilant que no es creme)

Per expressar la finalitat d'una acció

- La preposició per a + nom (per a la recollida)
- Oracions introduïdes per nexes finals (perquè, a fi que, per tal que, etc.).
- Per + infinitiu o locucions finals (a fi de, per tal de...)
- Verbs que indiquen finalitat (perseguir, proposar-se, pretendre...)

3. De les instruccions anterior localitzeu els següents elements:

Verbs en imperatiu _____

Adverbis acabats en *-ment* _____

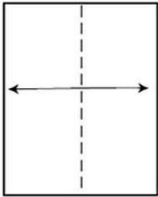
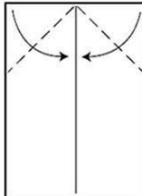
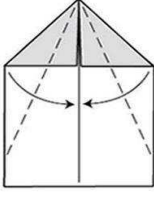
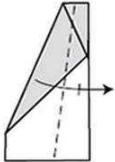
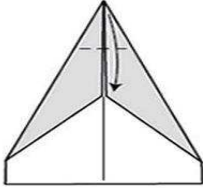
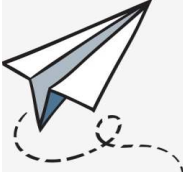
Gerundis _____

Perífrasis verbals _____

Futurs _____

4. Observa la imatge i redacta les instruccions del muntatge. Recorda fer l'explicació de cada pas i utilitza els recursos lingüístics adients.

COM FER UN AVIÓ DE PAPER

PASSOS A SEGUIR	IMATGES
	
	
	
	
	
	

5. A partir de les imatges proposades redacta un decàleg de les normes bàsiques de convivència, inclusió i igualtat que han de regir els nostres centres educatius.

